

ОСОБЛИВОСТІ АМОРТИЗАЦІЇ ПЕРЕОЦІНЕНИХ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ У ПОДАТКОВОМУ ОБЛІКУ

Гаврись М.О.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Амортизація в Україні ніколи не виконувала свої основні функції, особливо інвестиційну, у повній мірі. Строки експлуатації і амортизації для різних об'єктів необоротних активів, встановлені Податковим Кодексом України (ПКУ), в цілому, можуть вважатися адекватними, але нормальному функціонуванню механізму амортизації заважають практична неможливість економічно обґрунтованої індексації вартості основних засобів (ОЗ) та інших необоротних активів, а також високі темпи інфляції в Україні. Це призводить до того, що навіть для об'єктів із строками експлуатації у 5-7 років, таких як машини, обладнання, транспортні засоби, фактичні суми амортизаційних відрахувань переважно покривають не більше 50 відсотків їхньої реальної вартості. Ситуація з будівлями та спорудами, які мають мінімальні строки експлуатації згідно ПКУ у 20 і 15 років, ще гірша. 4 грудня 2015 року центральний офіс з обслуговування великих платників міжрегіонального головного управління ДФСУ видав лист № 26508/10/28-10-06-11, де було роз'яснено порядок нарахування амортизації на переоцінені ОЗ та нематеріальні активи. Загальний висновок цього роз'яснення був такий, що дооцінка ОЗ може включатися до вартості ОЗ та інших необоротних активів та амортизуватися для цілей податкового обліку (ПО). Цей висновок цілком логічний та економічно обґрунтований, адже дооцінка необоротних активів, як правило, проводиться тільки у тих випадках, коли об'єктивно збільшується залишкова вартість таких активів. По суті, проводити дооцінку ОЗ є сенс тільки з метою подальшої амортизації дооціненої вартості. Це основне завдання механізму дооцінки. Однак, вже 21 січня 2016 року вийшов другий лист ДФСУ № 2784/7/99-99-19-02-02-17, за підписом її голови, Р.М. Насірова. Цим листом чітко визначається, що для розрахунку амортизації визнається вартість основних засобів та нематеріальних активів без урахування їх переоцінки, проведеної відповідно до положень бухгалтерського обліку. З іншого боку, згідно п. 14 П(С)БО №7 «Основні засоби» будь-які витрати на поліпшення основних засобів повинні збільшувати первісну вартість відповідного об'єкту, тобто необхідно проводити його дооцінку, а такі витрати мають амортизуватися у БО. Очевидно, аналогічною має бути ситуація і в ПО, але ДФСУ так не вважає. В результаті виникає колізія, коли витрати на поліпшення ОЗ підприємства не мають права ні списати на витрати періоду, ні амортизувати у ПО. Обійти це обмеження можливо, адже рамки ремонту або модернізації визначаються керівництвом підприємства. Але це створює додаткові складнощі для підприємств і прецеденти для корупції.